

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декаан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Гегяна ФЕДІРЧИК

«30» серпня 2021 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта
(назва програми)

Спеціальність: 013 «Початкова освіта»
(вказати: код, назва)

Галузь знань: «01 Освіта / Педагогіка»
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти: першого (бакалаврського)
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання: українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2021

Наскрізна програма педагогічної практики складена відповідно до вимог її змісту та відповідає освітньо-професійній програмі «*Початкова освіта*».

Керівник практики по кафедрі: **Гордійчук Оксана Євгенівна**, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук.

Затверджено на засіданні кафедри *педагогіки та методики початкової освіти*
Протокол № 1 від «26» серпня 2021 року

Завідувач кафедри **Світлана РОМАНЮК**

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 року

Голова методичної ради факультету педагогіки, психології та соціальної роботи **Ганна БИГАР**

1. Вступ

Пріоритетність у розвитку системи вищої освіти, в цілому, та у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів, зокрема, набуває практична підготовка фахівців.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти, як одна із форм організації освітнього процесу, здійснюється шляхом проходження різних видів практик на базах, які забезпечують якісну практичну підготовку. Організація практичної підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем в Університеті регламентується Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, протокол №7 від 31.08.2020 р.

2. Мета, завдання практик, компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі проходження практик

Відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 «Початкова освіта» галузі знань «01 Освіта/Педагогіка» навчальні та виробничі практики є обов'язковим компонентом підготовки фахівців на здобуття ступеня вищої освіти бакалавр, що забезпечується поєднанням теоретико-практичної та організаційно-методичної спрямованості.

Об'єктом професійно-педагогічної практики є очна або дистанційна взаємодія суб'єктів освітнього процесу, а предметом – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби цієї взаємодії, зумовлені його цілями та завданнями.

2.1. Педагогічна пропедевтична практика посідає важливе місце в системі підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Вона являє собою органічну складову освітнього процесу закладу вищої освіти, забезпечуючи поєднання теоретичної підготовки студентів з педагогічних дисциплін з їх практичною діяльністю в школі. Практика відіграє системоутворюючу роль серед усіх форм навчальної діяльності студента у ЗВО, дозволяє засвоїти, проявити та перевірити одержані теоретичні знання, забезпечує безперервність та послідовність формування вмінь та навичок, професійне становлення майбутнього педагога.

Даний вид практики є обов'язковим для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня спеціальності «Початкова освіта», проходить у II семестрі, організовується на базі загальноосвітніх шкіл різних типів м. Чернівці. Тривалість практики – 1 д/тиждень (8 кредитів).

Мета практики «Педагогічна пропедевтична практика» – ознайомити студентів з особливостями роботи закладів загальної середньої освіти, забезпечити практичне пізнання студентами закономірностей практичної діяльності педагога та оволодіння способами її організації; розвивати уміння виконувати конкретні навчально-виховні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; розвивати внутрішню установку на педагогічну професію (розвиток педагогічної позиції).

Основними завданнями практики «Педагогічна пропедевтична практика» є:

- ознайомлення студентів з особливостями роботи закладів загальної середньої освіти і специфікою професійної діяльності вчителя початкової школи;
- поглиблення теоретичних знань, набутих під час навчання у закладі вищої освіти, інтеграція їх у педагогічний процес початкової школи;
- визначення особистісних якостей, професійних загально-педагогічних умінь і навичок, необхідних учителю початкової школи;
- створення мотиваційного компонента професійного становлення майбутнього вчителя: розвиток гуманістичної спрямованості; стійкого інтересу до професії; позитивних мотивів навчання; вироблення потреби у самовдосконаленні;
- закріплення умінь добирати навчальний матеріал для організації дозвілля молодших школярів;

- формування професійної честі як компонента професійного становлення майбутнього учителя. Розвиток якостей особистості вчителя: любові до дітей, громадянськості, соборності, колективізму, толерантності, патріотизму, креативності, принциповості, професійної працездатності, відповідальності, інтелігентності, ерудованості, тактовності тощо;
- пошук оптимальних шляхів ефективного розв'язання педагогічних ситуацій у навчальному процесі;
- сприяння виробленню практичних вмінь і навичок, необхідних для успішного оволодіння майбутньою професійною діяльністю.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті проходження практики студент оволодіває такими **компетентностями**:

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та екологічну взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

У процесі підготовки до педагогічної практики та її проведення студенти повинні знати:

- нормативно-правову освітню базу функціонування закладу загальної середньої освіти;
- особливості організації освітнього процесу з молодшими школярами;
- механізми розвитку професійних якостей учителя;
- особливості дітей молодшого шкільного віку;

У процесі підготовки до педагогічної практики та її проведення студенти повинні вміти:

- визначати мету та формулювати завдання педагогічної діяльності;
- планувати навчально-виховну роботу з учнями, батьками, педагогами;
- проводити аналіз уроків та виховних занять;
- здійснювати аналіз та опис педагогічних ситуацій;
- підбирати дидактичний матеріал до проведення уроків та виховних занять;
- виконувати дослідницькі завдання індивідуального характеру.

2.2. Педагогічна виховна та практика в пришкільних оздоровчих таборах (Ч.1, Ч.2) є

однією з визначальних і невід'ємних ланок системи професійної підготовки сучасного конкурентоспроможного майбутнього вчителя початкових класів. Рекомендується для опанування студентами 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Має належне місце в структурі професійної підготовки майбутніх фахівців. Організація та проведення цього виду практики передбачені освітньо-професійною програмою

Згідно навчального плану кафедри педагогіки та методики початкової освіти факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича практична педагогічна підготовка студентів спеціальності «Початкова освіта» здійснюється в кілька етапів: «Педагогічна виховна та практика в пришкольних оздоровчих таборах» слідує за Педагогічною пропедевтичною практикою і передує Педагогічній практиці «Пробні уроки».

У системі педагогічної освіти педагогічна виховна та практика в пришкольних оздоровчих таборах забезпечує процес оволодіння майбутнім учителем початкової школи методикою виховної діяльності у всьому її розмаїтті й складності.

Метою педагогічної виховної та практики в пришкольних оздоровчих таборах є допомога майбутньому педагогові усвідомити роль особистості вчителя у вихованні підростаючого покоління; забезпечення оволодіння основами педагогічної майстерності та формування педагогічних знань, умінь і навичок, що сприятимуть ефективному вирішенню освітніх завдань у подальшій професійній діяльності, зокрема засад здійснення виховної роботи в початковій школі; ознайомлення із специфікою роботи в пришкольних оздоровчих таборах, розширення та закріплення теоретико-методичних, психологічних знань студентів з виховання та організації життєдіяльності дітей молодшого шкільного віку у відпочинковий літній період; вироблення практичних умінь та навичок організувати їх дозвілльєву діяльність, моделюючи та здійснюючи проведення розвивально-виховних заходів, заходів для оздоровлення.

Мета педагогічної виховної та практики в пришкольних оздоровчих таборах конкретизується **завданнями**, які включають:

- оволодіння студентами-практикантами вміннями планувати і здійснювати виховну діяльність в класі, групі продовженого дня, індивідуальну виховну роботу з окремими учнями;
- збагачення у студентів-практикантів уявлень про характер і зміст виховної діяльності та функціональні обов'язки вчителя, вихователя групи продовженого дня;
- оволодіння методами і прийомами вивчення вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів і формування умінь здійснювати психолого-педагогічне вивчення учня й колективу, аналіз отриманих результатів та їх застосування у подальшій виховній роботі з учнями початкової школи;
- засвоєння основних принципів, форм, методів, прийомів та засобів виховної роботи із урахуванням специфіки різнотипових шкіл;
- допомога майбутнім учителям в опануванні механізмами використання особистісного потенціалу та педагогічної майстерності для вирішення виховних завдань початкової школи;
- формування в студентів педагогічного світогляду, навичок аналітичного осмислення педагогічної дійсності та гуманної позиції у розумінні мети й завдань власної діяльності у процесі виховання молодших школярів;
- розвиток здатності до педагогічної творчості, мотивації та стимулювання безперервного професійного самовдосконалення;
- поглиблення теоретичних знань та формування практичних умінь і навичок організації, планування і проведення виховної роботи з дітьми молодшого шкільного віку під час відпочинкового періоду;
- збагачення уявлень студентів-практикантів про характер і зміст роботи в пришкольних оздоровчих таборах;
- ознайомлення з функціональними обов'язками всіх працівників табору та

- безпосередньо з обов'язками організатора виховної роботи (вожатого/вихователя);
- засвоєння основних форм позашкільної освітньої, культурно-виховної роботи із урахуванням специфіки різного типу пришкільних оздоровчих таборів;
- оволодіння методиками, методами і прийомами вивчення вікових та індивідуальних особливостей школярів;
- формування вміння вивчати індивідуальність дитини і проектувати програму її індивідуального розвитку в умовах пришкільного оздоровчого табору.

Відповідно до освітньо-професійної програми, у результаті проходження практики студент має набути таких **компетентностей та програмових результатів:**

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами (усною та писемною формами), демонструвати навички нормативного літературного мовлення в різних сферах особистої й професійно-педагогічної комунікації.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3.1. Мовно-літературна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Програмні результати навчання.

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з

урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Конкретно-предметні компетентності проходження педагогічної виховної та практики в пришкільних оздоровчих таборах:

- здійснювати спостереження за навчально-виховною діяльністю й рівнем міжособистісного спілкування молодших школярів у взаємодії «учень-учень», «вчитель-учень», «вчитель-батьки»;
- вміло аналізувати та використовувати можливості нормативно-правового та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу ЗЗСО;
- проводити спостереження та аналіз роботи вчителя початкових класів та колег-практикантів;
- моделювати плани-конспекти виховних занять згідно плану виховної роботи вчителя;
- самостійно проводити виховні заняття, індивідуальні бесіди згідно плану виховної діяльності вчителя початкових класів;
- планувати та організовувати виховну роботу у різновікових дитячих колективах з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей в умовах пришкільного оздоровчого табору;
- організовувати та керувати дозвіллевою діяльністю дітей молодшого шкільного віку відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей;
- розвивати вміння добирати найефективніші прийоми і методи індивідуальної, групової роботи та масової роботи з дітьми молодшого шкільного віку в умовах табору з денним перебуванням;
- формувати вміння використовувати діагностичні методики з метою розкриття індивідуальних особливостей кожної дитини молодшого шкільного віку;
- систематично вести документацію та оформляти звітні матеріали згідно вимог даного виду практики.

2.3. Педагогічна практика «Пробні уроки» проводиться у V і VI семестрах в період теоретичного навчання (один день на тиждень) після вивчення або паралельно з вивченням теорії навчання та фахових методик.

Метою педагогічної практики майбутнього вчителя початкових класів є розвиток у студентів уміння здійснювати освітній процес у початкових класах на базі сформованих компетенцій та знань основ теорії методик навчання освітніх галузей у початкових класах; забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання у студентів потреби систематично поновлювати свої знання і творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Основними **завданнями** практики є:

- виховання особистісно-мотиваційної готовності студентів педагогічного інституту до роботи вчителя початкових класів;
- формування вмінь і навичок спостерігати освітній процес та аналізувати його результати;
- вивчення практикантами змісту і системи планування навчальної роботи учителя

початкової школи;

- вироблення практичних професійних вмінь і навичок організації та здійснення навчально-виховної роботи з учнями;
- навчання студентів творчому застосуванню на практиці знань, отриманих при вивченні психолого-педагогічних дисциплін і фахових методик;
- оволодіння студентами методами, прийомами і засобами проведення уроків, занять, а також навичками керівництва пізнавальною діяльністю школярів відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей.

Відповідно до освітньо-професійної програми, у результаті проходження практики студент має набути таких компетентностей та програмових результатів:

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами (усною та писемною формами), демонструвати навички нормативного літературного мовлення в різних сферах особистої й професійно-педагогічної комунікації.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

Види ключових компетентностей:

СК-3.1. Мовно-літературна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.

СК-3.2. Математична компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих математичних знань і умінь, що утворюють світоглядну, теоретичну та операційно-діяльнісну основу математичної освітньої галузі.

СК-3.3. Природнична компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту природничої освітньої галузі початкової освіти.

СК-3.4. Технологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих проектно-технологічних знань, умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту технологічної освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.

СК-3.5. Інформатична компетентність. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до потреб для ефективного виконання професійних обов'язків.

СК-3.6. Соціальна і здоров'язбережувальна компетентність. Здатність і готовність педагога вирішувати професійні завдання, пов'язані з реалізацією здоров'язбереження у процесі професійної діяльності.

СК-3.7. Громадянська та історична компетентність. Здатність і готовність педагога до ефективного розв'язання завдань громадянської освіти у процесі професійної діяльності на основі сформованих знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, професійно важливих якостей і здібностей.

СК-3.8. Мистецька компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих мистецьких знань, умінь і навичок, які становлять теоретичну та діяльнісно-технологічну основу мистецької освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-02 Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-05 Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09 Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та

інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-13 Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

У процесі підготовки до педагогічної практики та її проведення студенти повинні знати:

- структуру і зміст навчального плану та навчальних програм початкової школи;
- структуру і зміст планування учителем початкових класів навчальної роботи з молодшими школярами;
- методи навчання учнів;
- види домашніх завдань та ступінь самостійності учнів при їх виконанні;
- структуру і зміст різних типів уроків, методiku їх підготовки і проведення;
- зміст і особливості організації навчальної роботи з предметів початкової школи;
- реформаційні впровадження згідно концепції Нової української школи.

У ході педагогічної практики «Пробні уроки » студенти повинні оволодіти такими вміннями:

- планувати уроки з навчальних предметів початкової школи, розробляти конспекти уроків, позакласних виховних занять;
- працювати з методичною літературою, шкільними підручниками і програмами, творчо осмислювати матеріал, добирати наочні посібники до уроків та занять;
- обирати найбільш ефективні форми, методи та прийоми проведення уроків з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- дотримуватися санітарно-гігієнічних норм і правил в класі;
- здійснювати самоаналіз та самооцінку результатів власної діяльності, а також аналізувати пробні уроки інших практикантів своєї групи, записуючи спостереження та аналіз в щоденник по практиці;
- готувати дидактичне обладнання до уроків.

2.4. «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Ч.1; Ч.2) – є органічною складовою освітнього процесу закладу вищої освіти та логічним продовженням попередніх видів практичної підготовки. Педагогічна практика передбачає організацію системної і цілісної професійно-педагогічної підготовки: від спостереження студентами за періодом адаптації першокласників, особливостями педагогічної діяльності вчителя 1 класу, партнерської підтримки і надання допомоги педагогу в організації ранкових зустрічей та освітнього середовища до уроків, а також добору методичного забезпечення, виготовлення дидактичних матеріалів, до самостійної організації багатоаспектної діяльності вчителя початкових класів Нової української школи.

Організовується на базі закладів загальної середньої освіти різних типів м. Чернівці, Чернівецької області, та інших областей України, відповідно до укладених угод та пред'явлених довідок про подальше працевлаштування студента-практиканта.

Мета педагогічної практики «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Ч.1; Ч.2) полягає в ознайомленні здобувачів вищої освіти з особливостями організації освітнього процесу в період адаптації учнів першого класу до навчальної діяльності, та в забезпеченні готовності студентів до повноцінного перебування на посаді вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Реалізації мети педагогічної практики «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Ч.1; Ч.2) сприяють наступні завдання:

- формування вмінь працювати з нормативно-правовим та матеріальним забезпеченням освітнього процесу відповідно до вимог Нової української школи;
- ознайомлення студентів з особливостями, змістом, методикою навчально-виховної роботи з дітьми у перший тиждень навчання;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями роботи вчителя з батьками першокласників у перший тиждень навчального року;
- формування у студентів дослідницьких умінь щодо виявлення рівня готовності дітей до навчання в школі;
- застосування знань та вмінь набутих у процесі вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу та фахових методик навчання освітніх галузей початкової школи у професійній діяльності;
- розвиток умінь моделювати та проводити уроки з використанням сучасних технологій навчання і виховання;
- удосконалення у студентів навичок організації виховної роботи з молодшими школярами;
- формування умінь виконувати функції керівника учнівського колективу, проводити індивідуальну роботу з молодшими школярами;
- розвиток умінь щодо організації освітнього процесу на засадах партнерської взаємодії;
- оволодіння студентами системою професійних умінь: проектно-прогностичних, організаційних, методичних, діагностичних, дослідницьких, корекційних, комунікативних, прикладних;
- виховання стійкого інтересу до професії вчителя початкових класів, постійної потреби в самоосвіті;

Відповідно до освітньо-професійної програми, у результаті проходження практики студент має набути таких компетентностей та програмових результатів:

ЗК-3.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК-5.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
СК-2.	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.
СК-3.	Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. Види ключових компетентностей:
<i>СК-3.1.</i>	<i>Мовно-літературна компетентність.</i> Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.
<i>СК-3.2.</i>	<i>Математична компетентність.</i> Здатність до застосування професійно профільованих математичних знань і умінь, що утворюють світоглядну, теоретичну та операційно-діяльнісну основу математичної освітньої галузі.
<i>СК-3.3.</i>	<i>Природнична компетентність.</i> Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту природничої освітньої галузі початкової освіти.
<i>СК-3.4.</i>	<i>Технологічна компетентність.</i> Здатність до застосування професійно профільованих проектно-технологічних знань, умінь і навичок, які є теоретичною

	основою побудови змісту технологічної освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.
СК-3.5.	<i>Інформатична компетентність.</i> Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до потреб для ефективного виконання професійних обов'язків.
СК-3.6.	<i>Соціальна і здоров'язбережувальна компетентність.</i> Здатність і готовність педагога вирішувати професійні завдання, пов'язані з реалізацією здоров'язбереження у процесі професійної діяльності.
СК-3.7.	<i>Громадянська та історична компетентність.</i> Здатність і готовність педагога до ефективного розв'язання завдань громадянської освіти у процесі професійної діяльності на основі сформованих знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, професійно важливих якостей і здібностей.
СК-3.8.	<i>Мистецька компетентність.</i> Здатність до застосування професійно профільованих мистецьких знань, умінь і навичок, які становлять теоретичну та діяльнісно-технологічну основу мистецької освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.
СК-4.	Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
СК-5.	Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
СК-6.	Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
СК-7.	Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
СК-9.	Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.
СК-12.	Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.
СК-13.	Здатність забезпечувати оволодіння учнями-представниками національних меншин регіону різними стилями і видами сучасної української літературної мови для їх практичного застосування відповідно до мовної політики держави.
СК-14.	Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів оволодіння державною мовою молодшими школярами в школах з викладанням мовами національних меншин

Програмні результати:

ПР-01	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
--------------	--

ПР-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
ПР-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПР-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПР-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПР-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПР-09	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПР-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПР-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПР-13	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.
ПР-14	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
ПР-15	Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.
ПР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.
ПР-17	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням особливостей учнів-представників національних меншин, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності молодших школярів, формувати в них мотивацію до вивчення державної мови.

ПР-18	Використовувати в освітній практиці різні методи та прийоми навчання української мови представниками національних меншин у двомовних школах.
--------------	--

У процесі підготовки до педагогічної практики та її проведення студенти повинні знати:

- особливості організації вчителем освітнього процесу в 1 класі згідно вимог Нової української школи;
- методи діагностики психологічної готовності сучасного першокласника та його адаптації до навчання в школі;
- форми, методи і способи партнерської взаємодії учасників освітнього процесу Нової української школи;
- особливості індивідуалізації та диференціації завдань та вправ для учнів, залежно від рівнів їх навчальних досягнень, труднощів та особливих освітніх потреб;
- особливості формування оцінювати навчальних досягнень молодших школярів;
- специфіку планування та організації виховних занять у початковій школі;
- методи і методики проведення науково-експериментального дослідження за темою наукового напрямку;
- вимоги щодо оформлення звітних матеріалів практики.

вміти:

- діагностувати психологічну готовність сучасного першокласника до навчання в школі;
- долучатися до організації освітнього процесу у перший тиждень перебування дитини в школі;
- формувати цілі і завдання педагогічної діяльності, планувати власну професійну діяльність та діяльність учнів;
- налагоджувати партнерську взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу;
- цілеспрямовано організовувати спілкування учасників освітнього процесу (учнів, батьків, педагогічного колективу), вирішувати конфліктні ситуації, керувати своєю поведінкою і настроєм;
- створювати сприятливі умови для здорового способу життя, забезпечувати сприятливий емоційний мікроклімат;
- моделювати плани-конспекти уроків з усіх навчальних предметів, передбачених програмою, з використанням інтерактивних методів навчання та новітніх педагогічних технологій;
- індивідуалізовувати та диференціювати завдання та вправи для учнів, залежно від рівнів їх навчальних досягнень, труднощів та особливих освітніх потреб;
- оцінювати навчальні досягнення учнів класу;
- вивчати особистість дитини, умови і засоби педагогічного процесу з використанням методів науково-педагогічних досліджень;
- оформляти звітні матеріали практики відповідно вимог.

3. Види, терміни, інформаційний обсяг проходження практик

№	Вид практики	Назва практики	Рік підготовки	Семестр	Термін проходження практики	Форма підсумкового контролю
1.	Навчальна	Педагогічна пропедевтична практика	1	2	1 д/тиждень	Залік

2.	Навчальна	Педагогічна виховна та практика в пришкільних оздоровчих таборах Ч1, Ч.2	2	4	Ч.1– 1 д/тиж Ч.2 – згідно графіку навчального процесу	Залік
3	Навчальна	Педагогічна практика «Пробні уроки»	3	5-6	1 д/тиж	Залік
4	Навчальна/ Виробнича	Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика Ч1, Ч.2.	4	7	Згідно графіку навчального процесу Ч.1- 1 тиждень Ч.2 – 3 тижні	Іспит

4. Орієнтовні бази практик.

Навчальні та виробнича практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 013 Початкова освіта проводяться на базі закладів загальної середньої освіти.

Вибір бази практики базується на врахуванні наявності:

- кваліфікованих педагогічних працівників;
- досвіду інноваційної діяльності закладу;
- достатньо розвинутої матеріальної бази.

Базою проходження практики можуть бути також заклади, в яких реалізуються програми початкової загальної освіти за різними типами закладів освіти (заклади загальної середньої освіти, ліцеї, гімназії).

Перелік баз практики сформований відповідно договору про співпрацю між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та управлінням освіти Чернівецької міської ради м. Чернівці від 09.01.2020 р.

Також, за умови подальшого працевлаштування в освітньому закладі, студенту-практиканту дозволяється проходження практики «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Ч1,Ч2) за місцем проживання.

5. Індивідуальні завдання

До індивідуальних завдань належать:

- Опрацювання оновленої нормативної та методичної бази.
- Виготовлення наочного і дидактичного матеріалу для проведення освітнього процесу з учнями початкової школи.
- Аналіз маршрутів екскурсій.
- Ведення щоденника-спостереження.
- Розробка індивідуальної виховної бесіди з учнями молодшого шкільного віку згідно плану виховної роботи вчителя.
- Розробка масового виховного заходу для учнів початкових класів згідно плану виховної діяльності освітнього закладу.
- Вивчення нових технологій навчання в школі та підготовка доповіді на захист практики.
- Збір матеріалів для друку наукової статті в матеріалах студентських наукових праць.
- Збір матеріалу для написання курсової роботи тощо.

6. Форми і методи контролю студентів:

залік, іспит.

7. Критерії оцінювання

Підсумкова оцінка за «Педагогічну пропедевтичну практику».

«*Зараховано*» (А (90-100) – відмінно) ставиться, коли всі завдання практики виконано в повному обсязі, звіт оформлено за всіма вимогами й подано у встановлений термін. Виявлено вміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями, продемонстрована активність та ініціативність у процесі проходження практики.

«*Зараховано*» (В (80-89) – дуже добре) – завдання виконані правильно, але недостатньо повно, звіт оформлено за всіма вимогами й подано у встановлений термін. Виявлено вміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями. Практикант уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, не виявляє творчість, частково контролює власні навчальні дії.

«*Зараховано*» (С (70-79) – добре) – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Практикант уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, шаблонно застосовує вивчений матеріал. Звітна документація оформлена згідно за вимогами.

«*Зараховано*» (D (60-69) – задовільно) – завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. В оформленні щоденника допущені грубі неточності.

«*Зараховано*» (Е (50-59) – достатньо) – завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

«*Незараховано*» (F, FX (1–49) – незадовільно) ставиться, якщо завдання практики не виконано або виконано в неповному обсязі. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Виявлені проблеми встановлення контакту з педагогічним колективом, учнями, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності.

При виставленні загальної оцінки враховуються:

- уміння аналізувати урок, виховний захід;
- уміння виконувати дослідницькі завдання індивідуального характеру;
- виконання програми практики;
- ініціативність, творча активність, самостійність, дисциплінованість.

Результати педагогічної пропедевтичної практики обговорюються на кафедрі педагогіки та методики початкової освіти.

Студентам, які не виконали програму практики, отримали негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку з практики, може бути надана можливість проходження практики повторно за умов, зазначених закладом вищої освіти. Коли студент повторно отримав негативну оцінку з практики, вирішується питання про його відрахування із закладу вищої освіти.

Підсумкова оцінка за «Педагогічну виховну та практику в пришкільних оздоровчих таборах (Ч.1, Ч.2).

Система оцінювання навчальних досягнень студента відповідає вимогам ECTS.

Підсумкова оцінка за педагогічну виховну та практику в пришкільних оздоровчих таборах фіксуються за шкалою КМСОНП відповідно до вимог ECTS (табл. 1).

Таблиця 1

К-сть балів (Ч.1)	Зміст роботи, виконаної студентом-практикантом		К-сть балів (Ч.2)
	Педагогічна виховна та практика в пришкільних оздоровчих таборах (Ч.1)	Педагогічна виховна та практика в пришкільних	

60 балів		оздоровчих таборах (Ч.2) 40 балів	
Модуль-1. «Підготовчий»			
10	<ul style="list-style-type: none"> • підбір змісту, методів та засобів навчання до теми; • робота з основною та додатковою методичною літературою; • співпраця з учителем; • вчасне консультування з методистом; • розробка плану-конспекту виховного заходу. 	<ul style="list-style-type: none"> • підготовка папки методичного забезпечення для роботи в пришкільному оздоровчому таборі; • розробка плану-конспекту виховного загонового заходу. 	5
Модуль-2. «Організаційно-діяльнісний»			
30	<ul style="list-style-type: none"> • організація та проведення виховних заходів відповідно до індивідуального графіка; • дотримання методичних вимог до проведення виховних занять; • реалізації мети, виконання завдань під час проведення виховних занять. 	<ul style="list-style-type: none"> • організація та проведення двох обов'язкових виховних заходів та 10 ігор відповідно режиму дня загону та індивідуального плану роботи в умовах пришкільного оздоровчого табору. 	20
Модуль-3. «Методичний»			
10	<ul style="list-style-type: none"> • аналіз виховних заходів проведених студентами-колегами; • фотографії виховних заходів, проведених однокурсниками; • самоаналіз власних занять; виконання індивідуальних завдань практики. 	<ul style="list-style-type: none"> • аналіз двох виховних заходів проведених студентами-колегами; • планування та аналіз роботи кожного дня в загоні, підбір оптимальних форм виховної та оздоровчої діяльності в щоденнику організатора дитячого колективу пришкільного оздоровчого табору 	10
Модуль-4. «Підсумковий»			
10	<ul style="list-style-type: none"> • оформлення звітної документації за матеріалами практики; • захист результатів педагогічної виховної практики. 		5
60 балів	Всього: 100 балів		40 балів

Підсумкові оцінки за педагогічну виховну та практику в пришкільних таборах фіксується за два модулі за шкалою КМСОНП відповідно до вимог ECTS (див. таб.1), що складає max. 100 б. =100 %:

Модуль 1. Педагогічна виховна та практика в пришкільних оздоровчих таборах (Ч.1)
– 60 %

Модуль 2. – Педагогічна виховна та практика в пришкільних оздоровчих таборах (Ч.2) – 40 %

Підсумкова (загальна) оцінка є сумою балів поточного та підсумкового контролю, отриманих за окремі модулі.

Кожний модуль оцінюється визначеною кількістю балів так, щоб їх сума за виконання завдань педагогічної виховної практики знаходилася в межах 100 балів (100%) (див. таб. 1).

Питома вага оцінки (балів) кожного з видів навчальної роботи студента визначається виходячи з їх вагомості у практичній підготовці фахівців, структури та змісту практики.

Підсумкова оцінка виставляється після повного завершення проходження педагогічної практики.

Сума балів, що студент може отримати за кожен модуль (в традиційній системі) береться як відповідна кількість балів у системі ECTS.

Сума балів яку студент отримує з кожного модуля (в традиційній системі) індивідуально переводимо за пропорцією у систему ECTS.

Сума відсотків за кожен модуль визначає рейтингову оцінку студента за шкалою, яка визначає рівні:

«Відмінно» – рівень А (90-100 б.). Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли практикантом переважно усі завдання модулів виконані на високому рівні.

В модулі-2 «Організаційно-діяльнісний» не більше ніж 25% «добре». Практикант проявив себе організованим, сумлінним, ініціативним; користувався повагою і одержав високу оцінку серед студентів, методистів, керівників педпрактики; здав правильно оформлену документацію у визначений термін.

«Добре» – рівень В (80-89 б.); рівень С (70 - 79 б.). Оцінка «добре» виставляється за виконання практикантом усіх завдань модулів на відповідному рівні.

В модулі-2 «Організаційно-діяльнісний» не більше ніж 25% «задовільно». Практикант проявив себе організованим, старанним, одержав позитивну оцінку своєї діяльності серед студентів, учителів, методистів і керівника практики; здав у визначений час правильно оформлену документацію.

«Задовільно» – рівень D (60-69 б.); рівень E (50-59 б.). Оцінка «задовільно» виставляється тоді, коли в основному виконані завдання модулів, але допущені незначні порушення.

Практикант проявив себе як організований, але недостатньо старанний, ініціативний та самостійний; здав документацію, до якої є певні зауваження щодо оформлення.

«Незадовільно» – рівень FX (35-50 б.). Оцінка «незадовільно» виставляється тоді, коли окремі завдання модулів виконані на незадовільному рівні.

Практикант проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Кількість проведених уроків з позитивною оцінкою становить 50 % від їх загальної кількості. Має можливість для перездачі.

Рівень F – 34 б. і менше – без права повторного проходження практики. Не виконав більшу частину завдань модуля, не провів жодного виховного заходу. Повторний курс навчання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ
навчальних досягнень студентів

<i>Рейтингова оцінка</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Залік за національною шкалою</i>
90-100	A	5 (відмінно)	Зараховано
80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	4 (добре)	
60-69	D	3 (задовільно)	
50-59	E	3 (задовільно)	
35-50	FX	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	Не зараховано
0-34	F	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	

Підсумкова оцінка за педагогічну практику «Пробні уроки»

1. До критеріїв оцінки діяльності студентів-практикантів слід віднести:

- як практикант веде облік успішності учнів;
- як здійснювалося поєднання методів усної, письмової, графічної, текстової, програмової перевірки знань, умінь та навичок;
- яким було співвідношення спілкування з колективом дітей та індивідуально з окремими учнями;
- як впроваджувався принцип економії часу (при поясненні вчителя, відповідях учнів);
- як націлювалась і спрямовувалась взаємодопомога між учнями в час діяльності та в ході індивідуальних завдань (при самостійних роботах);
- як практикант здійснював керівництво увагою школярів, які прийоми, засоби і методи застосовував для переключення уваги дітей та її контролю.

2. Дисципліна на уроці.

- як зосереджувалась увага учнів на вирішенні провідних проблем уроку;
- чи не запізнювались діти на урок;
- де був практикант під час дзвінка на урок;
- які вимоги пред'явив практикант до оформлення письмових завдань в зошитах;
- які вимоги поставлені перед аудиторією учнів у час відповідей і бесід “учень-практикант”;
- яке місце займали паузи і затримки в час уроку;
- які проблемні ситуації сприяли мобілізації розумової праці;
- яке ставлення практиканта до учнів, які були зайняті сторонніми справами;
- який був коментар щодо учнівських відповідей;
- чи була дана оцінка діяльності класу;
- в який момент припинено урок;
- яка кількість зауважень була дана учням, чи доречні вони.

3. Документація на уроці і для уроку.

- яким документом користувався практикант для визначення теми уроку;
- що намічалось для розвитку учнів згідно вимог даного уроку;
- якою є хронологія ходу уроку, відмічена у конспекті;
- як мобілізувалась графічно-письмова діяльність учнів у зошитах;
- співвідношення усної і письмової діяльності учнів;
- частота записів на класній дошці, їх доцільність;
- як і коли здійснювались записи в класному журналі.

4. *Розкриття змісту уроку.*

- якою була провідна ідея опрацьованого змісту;
- що в змісті викликало підвищений інтерес учнів;
- на які змістові сторони матеріалу була зосереджена увага учнів;
- якими методами супроводжувалося опрацювання основного змістового матеріалу (підручника, посібника);
- послідовність, систематичність, конкретність змістового викладу практикантом і доступність для учнів;
- відповідність вивченого матеріалу віковим можливостям учнів;
- які знання отримали діти з проблем напрямів менталітету народу, гуманізму.

5. *Виховні можливості на уроці.*

- які аспекти опрацьованого матеріалу були передумовою і можливістю застосування виховного впливу;
- які напрями виховної роботи можна було простежити під час уроку;
- чітко окреслити народознавчі підходи у виховній дії;
- що використано з проблеми загальної культури людини під час уроку.

Складовим компонентом керівництва педагогічною практикою є здійснення контролю за процесом формування професійних умінь і навиків у майбутніх учителів.

В умовах КМСОНП розроблена нова система оцінювання навчальних досягнень студента, що відповідає вимогам ECTS.

Щодо механізмів оцінювання, то згідно структури навчальної діяльності студента у кредитно-модульній системі оцінюються всі види виконуваних робіт та результатів.

Підсумкові оцінки за педагогічну практику з виховної роботи фіксуються як за традиційною системою так і за шкалою КМСОНП відповідно до вимог ECTS (табл. 1).

Таблиця 1

**Шкала оцінювання
навчальних досягнень студентів**

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Залік за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)	Зараховано
80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	4 (добре)	
60-69	D	3 (задовільно)	
50-58	E	3 (задовільно)	
35-59	F	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	Не зараховано
0-34	FX	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	

Підсумкова (загальна) оцінка є сумою балів поточного та підсумкового контролю, отриманих за окремі модулі. Кожний модуль оцінюється визначеною кількістю балів так, щоб їх сума за виконання завдань педагогічної практики з виховної роботи знаходилася в межах 100 балів (100%).

Питома вага оцінки (балів) кожного з видів навчальної роботи студента визначається виходячи з їх вагомості у практичній підготовці фахівців, структури та змісту практики.

Підсумкова оцінка виставляється після повного завершення проходження педагогічної практики.

Сума балів, що студент може отримати за кожен урок (в традиційній системі) береться як відповідна кількість балів у системі ECTS.

Практика передбачає передбачає 6 уроків + оформлення документації та захист практики максимум по 5 балів.

$$8 \times 5 = 40 \text{ б.}$$

$$\text{Ціна 1 балу } 2,5$$

Сума відсотків за кожен вид діяльності визначає рейтингову оцінку студента за шкалою (див. Таблиця 1.).

«Відмінно» – рівень А (90-100 б.). Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли практикантом переважно усі завдання виконані на високому рівні. Практикант проявив себе організованим, сумлінним, ініціативним; користувався повагою і одержав високу оцінку серед студентів, методистів, керівників педпрактики; здав правильно оформлену документацію у визначений термін.

«Добре» – рівень В (80-89 б.); рівень С (70 - 79 б.). Оцінка «добре» виставляється за виконання практикантом усіх завдань модулів на відповідному рівні. Практикант проявив себе організованим, старанним, одержав позитивну оцінку своєї діяльності серед студентів, учителів, методистів і керівника практики; здав у визначений час правильно оформлену документацію.

«Задовільно» – рівень D (60-69 б.); рівень E (50 -58). Оцінка «задовільно» виставляється тоді, коли в основному виконані завдання модулів, але допущені незначні порушення.

Практикант проявив себе як організований, але недостатньо старанний, ініціативний та самостійний; здав документацію, до якої є певні зауваження щодо оформлення.

«Незадовільно» – рівень FX (35-59 б.). Оцінка «незадовільно» виставляється тоді, коли окремі завдання модулів виконані на незадовільному рівні. Практикант проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Кількість проведених уроків з позитивною оцінкою становить 50 % від їх загальної кількості. Має можливість для перездачі.

Рівень F – 34 б. і менше – без права повторного проходження практики. Не виконав більшу частину завдань модуля, не провів жодного виховного заходу. Повторний курс навчання.

Підсумкова оцінка за практику «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Ч1, Ч2) є комплексною, фіксуються за загальноприйнятою національною та ЄКТС шкалою в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Підсумкова оцінка за педагогічну практику «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Частина 1) роботи фіксуються за шкалою КМСОНП відповідно до вимог ЄСТS та таблицею змісту роботи, виконаної студентом-практикантом (табл. 1).

Таблиця 1

№	Зміст роботи, виконаної студентом-практикантом	К-сть балів
1.	Щоденник педагогічної практики (в електронному варіанті з відповідним оформленням). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Звіт студента-практиканта про проходження педагогічної практики. ▪ Фотографії та аналізи всіх уроків, проведених класоводом протягом періоду спостереження. ▪ Письмовий аналіз кожного дня. ▪ Опис методики діагностики психологічної готовності першокласника до навчання в школі та обробка її результатів. 	100 балів 20 б. 8X5=40 б. 6X5=30 б. 10 б.

Підсумкова оцінка за педагогічну практику *«Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Частина 2)* роботи фіксуються за шкалою КМСОНП відповідно до вимог ECTS.

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Залік за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C	добре	
60-69	D	задовільно	
50-59	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю перездачі	Не зараховано
1-34	F	незадовільно з неможливістю перездачі	

«Відмінно» – рівень A (90-100 б.). Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли практикантом переважно усі завдання. Практикант проявив себе організованим, сумлінним, ініціативним; користувався повагою і одержав високу оцінку серед студентів, методистів, керівників педпрактики; здав правильно оформлену документацію у визначений термін.

«Добре» – рівень B (80-89 б.); рівень C (70-79 б.). Оцінка «добре» виставляється за виконання практикантом усіх завдань на відповідному рівні. Практикант проявив себе організованим, старанним, одержав позитивну оцінку своєї діяльності серед студентів, учителів, методистів і керівника практики; здав у визначений час правильно оформлену документацію.

«Задовільно» – рівень D (60-69 б.); рівень E (50-59 б.). Оцінка «задовільно» виставляється тоді, коли в основному виконані завдання практики, але допущені незначні порушення. Практикант проявив себе як організований, але недостатньо старанний, ініціативний та самостійний; здав документацію, до якої є певні зауваження щодо оформлення.

«Незадовільно» – рівень FX (35-49 б.). Оцінка «незадовільно» виставляється тоді, коли окремі завдання виконані на незадовільному рівні. Практикант проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Кількість проведених уроків з позитивною оцінкою становить 50 % від їх загальної кількості. Має можливість для перездачі.

Рівень F – 34 б. і менше – без права повторного проходження практики. Не виконав більшу частину завдань модуля, не провів жодного освітнього заходу. Повторний курс навчання.

Підсумкова оцінка за практику «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Частина 1, Частина 2) є комплексною.

Комплексна оцінка за практику визначається у загальному відсотковому відношенні таких складових:

	«Перші дні дитини в школі та неперервної практики» (Частина 1) /за документацію	«Перші дні дитини в школі та неперервної практики» (Частина 2) /за документацію	Оцінка роботи студента ЗЗСО /характеристика	Захист практики	Загалом
Максимальна кількість балів	100 б.	100 б.	5 б.	10 б.	215 б.
Відсоткове відношення	30%	30%	30%	10%	100%
Умовне позначення	К1	К2	К3	К4	К

На основі зазначених параметрів - для визначення оцінки студента за практику користуємося наступною формулою:

$$K=K1+K2+K3+K4$$

$$K1=\frac{\text{Оцінка1}}{100} \times 30 = \text{Оцінка1} \times 0,3$$

$$K2=\frac{\text{Оцінка2}}{100} \times 30 = \text{Оцінка2} \times 0,3$$

$$K3=\frac{\text{Оцінка3}}{5} \times 30 = \text{Оцінка3} \times 6$$

$$K4=\frac{\text{Оцінка4}}{10} \times 10 = \text{Оцінка4}$$

$K1, \dots, K4$ – це коефіцієнт відповідної складової практики, а $\text{Оцінка1}, \dots, \text{Оцінка4}$ – це оцінка, отримана студентом за відповідну складову практики

$$K=K1+K2+K3+K4= \text{Оцінка1} \times 0,3 + \text{Оцінка2} \times 0,3 + \text{Оцінка3} \times 6 + \text{Оцінка4} = (\text{Оцінка1} + \text{Оцінка2}) \times 0,3 + \text{Оцінка3} \times 6 + \text{Оцінка4}$$

Для прикладу, якщо студент отримав за «Перші дні дитини в школі та неперервної практики» (Частина 1) 80 балів, «Перші дні дитини в школі та неперервної практики» (Частина 2) 75 балів, оцінка роботи студента ЗЗСО – 5, оцінка за захист -8 балів, тоді загальна оцінка за практику студента: $K=(80+75) \times 0,3 + 5 \times 6 + 8 = 85$ балів

Студентам ЗФН, які навчаються без відриву від виробництва та працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності, за якою вони здобувають освіту, вважати практику зарахованою, якщо вони подадуть методистам заочної форми навчання наступні документи: копію трудової книжки, довідку та характеристику з місця роботи.

Практичну діяльність такого студента оцінює керівник бази практики у характеристиці з місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю, яка використовується в університеті, а методист заочної форми навчання вносить оцінку у відомість обліку успішності та залікову книжку студента.

Відповідним розпорядженням декана факультету, студенту, який з поважних причин, не виконав програму того, чи іншого виду навчальної, чи виробничої практики, дозволяється пройти цей вид практики до кінця навчального семестру без відриву від занять в університеті.

Студент, що не виконав програму того, чи іншого виду навчальної, чи виробничої практики, без поважних причин, отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету.

Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Звіт про проходження практики оформлюється за вимогами, які містяться у робочій програмі практики.

Підсумковий контроль здійснюється комісією, яку призначає завідувач кафедри. До складу комісії входять відповідальні особи від структурного підрозділу (факультету, інституту), керівники практики від кафедри, керівники практики від баз практики (за можливістю), викладачі кафедри, які викладали студентам дисципліни професійної підготовки.

Комісія може заслуховувати звіт про проходження практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження, або на кафедрі протягом перших п'яти днів після її завершення, або перших десяти днів семестру, який починається після практики, яка за графіком практик організовувалася в літній період. Результати підсумкового контролю заносяться у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача вищої освіти.

Звітна документація з практики зберігається на кафедрі протягом трьох календарних років.

Після закінчення пропедевтичної практики проводиться підсумкова конференція, у ході якої розглядаються результати, творчі звіти студентів, які містять завдання на розвиток рефлексії. Під час підбиття підсумків керівник практики організовує «театр рефлексивних щоденників»: студент у довільній формі має відобразити подію з практики, яка викликала найбільше переживань стосовно себе як майбутнього педагога. Можна представити її у зображувальній діяльності, у вигляді міні-спектаклю, у формі оповідання, байки, твору мініатюри тощо.

Також, проводиться студентська конференція-диспут «Я у першому педагогічному вияві». Поряд із власне переживаннями себе у ролі педагога-практика, саморефлексія передбачає розкриття таких запитань:

- а) роль і місце вчителя в сучасному суспільстві;
- б) розуміння необхідності постійної роботи над собою;
- в) бачення себе у ролі вчителя;
- г) як рідні та навколишні сприймають особу студента як майбутнього вчителя;
- д) уявлення взаємин з учнями, батьками.

Після закінчення практики «Педагогічна виховна та практика в пришкільних оздоровчих таборах (Ч 1, Ч.2)».

Підведення підсумків спершу здійснює груповий методист у кожній із підгруп, аналізуючи роботу групи в цілому і кожного студента зокрема.

Після перевірки змістового наповнення педагогічного щоденника практики груповий методист висвітлює результати діяльності у звіті та шляхом оцінювання діяльності студентів-практикантів за 2-ма модулями (Ч.1, Ч.2).

Оцінювання студентів на підсумковому етапі відбувається після здачі всіх матеріалів практики згідно вимог та проведення захисту практики.

Підведення підсумків педагогічної виховної та практики в пришкільних оздоровчих таборах відбувається на етапі захисту, який проходить у нетрадиційній формі (звітна конференція, круглий стіл, семінар-концерт, стіл дискусій, онлайн-семінар тощо), де студенти демонструють розробки медіа-презентацій, відео-проектів та інших видів творчої самореалізації майбутнього педагога.

Після закінчення практики «Педагогічна практика «Пробні уроки»

- перевірка документації педагогічної практики на заключному етапі практики;
- проведення підсумкових конференцій на базах практики та на факультеті;
- прийняття заліку з педагогічної практики.

Після закінчення практики груповий керівник складає звіт і подає його керівнику педпрактики на факультеті. У звітах групових керівників повинні бути відображені такі основні моменти:

- ✓ короткі повідомлення про стан школи, в якій проходила практика (характеристика школи, педколективу, учбово-матеріальної бази, постановка учбово-виховної роботи).
- ✓ розгорнута характеристика якості уроків практикантів, використання студентами теоретичних знань зі спеціальних педагогічних дисциплін, активність студентів при аналізі уроків практикантів, рівень загальної педагогічної та методичної підготовки студентів,
- ✓ документація студентів з практики (характеристика щоденників, звітів та інших документів),
- ✓ відношення студентів до педпрактики (позитивні приклади, недоліки),
- ✓ підсумки педпрактики (підсумкова відомість оцінка педпрактики і коротка характеристика кожного студента): аналіз матеріалів, підготовлених студентами до підсумкової конференції,
- ✓ висновки і пропозиції щодо організації та керівництва практикою.

Підсумкова оцінка педагогічної практики повинна відображати:

- якість залікових уроків і виховних заходів,
- вміння аналізувати уроки студентів практикантів,
- вміння складати психолого-педагогічну характеристику учня, якість звітної документації,
- дисциплінованість,
- якість виконаної науково-дослідної роботи,
- педагогічна спрямованість і тактовність.

Після закінчення практики «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Ч1, Ч2).

Формою контролю педагогічної неперервної практики є іспит, який проводиться у формі звітної конференції.

За три дні до захисту студент-практикант повинен представити керівнику практики електронний варіант звітних матеріалів для перевірки та оцінювання.

Після закінчення практики «Перші дні дитини в школі та педагогічна неперервна практика» (Частина 1, Частина 2) проводиться захист у формі підсумкової конференції, до якої студенти готують звіт з унаочненням (фотомонтажами, відеоматеріалами), що ілюструють їх професійне становлення, наукові дослідження, обмінюються досвідом професійної діяльності за період проходження практики.

